

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Förslag om skärpta krav i sfi

IFAU har läst utkastet till lagrådsremissen med utgångspunkt i vårt uppdrag att följa upp och utvärdera arbetsmarknads- och utbildningspolitiken.

Sammanfattning

- IFAU anser att det i lagrådsremissen tydligare bör motiveras varför tre år är en rimlig tidsgräns för fullföljandet av sfi.
- IFAU avstyrker förslaget att förlängningar av rätten att delta i sfi ska vara begränsade till 6 månader.
- IFAU avstyrker förslaget att en förlängning måste ske inom tre år efter första kursstart.
- IFAU har inga invändningar mot övergångsbestämmelserna.

Tidsbegränsning av rätten att delta i sfi

En omfattande forskningslitteratur visar att kunskap i värdlandets språk är en avgörande faktor för framgång i arbetslivet och integrationen i samhället för invandrare, se exempelvis Eriksson och Rooth (2022). Med detta i åtanke framhåller IFAU vikten av att vara försiktig vid begränsningen av rätten till sfi. Enligt den information som presenterats i utredningen verkar en betydande del av deltagarna (cirka 40 procent) fortfarande vara inskrivna i utbildningen efter tre år (se SOU 2020:66, s. 191). IFAU uttrycker en oro över att en relativt stor andel deltagare kan ha svårt att fullfölja sina studier inom den angivna tidsramen om begränsningen sätts till tre år och efterfrågar en klarare motivering bakom denna tidsgräns. Utan ytterligare insatser för att främja en snabbare genomströmning av deltagare inom SFI verkar tre år som en alltför stram tidsgräns.

Möjlighet till förlängningen av rätten att delta

Med tanke på att kursernas genomsnittliga längd varierar framstår en förlängning av rätten till sfi med sex månader i taget vara knapphändigt tilltagen. Eftersom den genomsnittliga studietiden för sfi-kurser sträcker sig från 6 månader till 1 år finns risken att en deltagare som begär en förlängning

inte kan vara säker på att kunna fullfölja en kurs. Detta kan förmodligen påverka motivationen att inleda en kurs. Möjligheten till en längre förlängning än sex månader framstår därför som önskvärd. Av denna anledning avstyrker IFAU förslaget att förlängningar av rätten att delta i sfi ska vara begränsade till 6 månader.

Möjlighet att återuppta utbildning efter avbrott

IFAU ser en risk i att personer som har avbrutit sfi-utbildning av olika skäl, såsom arbete, vård av barn eller långvarig sjukdom, riskerar att förlora sin rätt till sfi om kravet på förlängning inom 3 år efter den första kursstarten införs. För personer som saknar goda kunskaper i svenska språket skulle avskaffandet av möjligheten att återuppta sfi troligen ha en negativ inverkan både på individen, vars möjligheter att få ett jobb skulle minska, och på samhället i form av minskade skatteintäkter, med tanke på den vikt som språkkunskaper har (se exempelvis Eriksson och Rooth, 2022). Innan de alternativ som finns kvar för denna grupp att lära sig svenska språket har klargjorts bör förslaget avstyrkas.

Övergångsbestämmelser:

IFAU har inga synpunkter på övergångsbestämmelserna.

I detta ärende har vik. generaldirektör Martin Söderström beslutat. Mattias Engdahl och Kristina Sibbmark har varit föredragande.

Martin Söderström
Vik generaldirektör

Referenser:

Eriksson och Rooth (2022). ”God svenska – vägen till arbete för utrikes födda?”, SNS Förlag, Stockholm.